تماشاخانه

کورسوی تئاتر شهرستان

آتنا آدینا
کارشناس تئاتر

دو سال پیش جشنواره تئاتر فجر به اقدامی مهم و عملی دست زد که از سوی جامعه هدف نیز بسیار مورد استقبال قرار گرفت، حرکتی که طی آن آثار خارج از تهران که قصد ورود به مرحله مسابقه را داشتند نه در تهران بلکه در مراکز استان خود مورد بازبینی و ارزشیابی قرار می‌گرفتند. مساله‌ای مهم که از بار مالی و روانی گروه‌ها به شدت کاسته بود.

اگر به تئاترهای شهرهای دیگر سری بزنید، خواهید دید به‌ندرت از هیجان مخاطبان و اجراهای ۳ تا ۷ شب به بالا خبری باشد، هر چه شهر کوچک‌تر، این نبض زندگی کم‌رمق‌تر. این در حالی است که عملا هزینه‌های به صحنه بردن نمایش در شهرهای دیگر کم از تهران ندارد، اما چه سازوکاری باعث شده این چنین تئاتر شهرهای دیگر اکثرا بی‌رمق به راه خود ادامه دهند؟ هنرهای نمایشی و ادارات ارشاد برای نگه داشتن علاقه‌مندان تحصیلکرده در شهرهای دیگر چه امکاناتی فراهم کرده‌اند تا به جای ترک دیار در شهر خود بمانند و به پرورش نسل بعدی تئاتر اقدام کنند.

نسل تازه‌ای که اگر استادی توانا داشته باشند زمان ورود به دانشگاه با شکست عمیق فکری روبه‌رو نشده و خلأیی در خصوص درک مفاهیم ابتدایی تئاتر نخواهند داشت. همین مهم سبب خواهد شد پس از پایان تحصیل هنرمندانی قدر با رنگ و بوی قومی داشته باشیم که توان ساخت و تولید تئاتر ملی را داشته باشند و در آثار دانشجویی این چنین با متن‌های غربی یا متن‌های بی‌زمان و مکان روبه‌رو نباشیم. از همین رو، ادارات فرهنگ و ارشاد اسلامی، انجمن‌های نمایش و دیگر نهادهای استانی باید دست به دست هم داده تا میزان هزینه را برای گروه‌ها (همه گروه‌ها) به حداقل برسانند، تحصیلکردگان شهر خود را دلگرم به ماندن و کار تئاتر کردن کنند شاید یک روز آن اتفاق خوب بیفتد و نسل بعدی تئاتر بتواند با قدرت زبان و روایت ملی مطابق با فرهنگ ایرانی- اسلامی را در تئاتر نهادینه کنند.

عباس جوانمرد، موسس گروه هنر ملی که به‌تازگی از دنیا رفت، همواره تاکید بر فراگیری هنر نمایش داشت و در پی این بود که شکوه تئاتری تنها محدود و منحصر به پایتخت و سالن‌های تئاتری تهران نباشد، بلکه شهرستان‌ها و شهرهای مختلف کشور هم در هنر نمایش فعال و پویا باشند. این تنها شعار نبود و گروه هنر ملی در شهرهای دیگر به‌ویژه مناطق جنوبی هم کارهایی را روی صحنه برد. اما متاسفانه این رویه چندان پابرجا نماند و در سال‌های بعد به دلیل عدم امکانات و حمایت، دوباره تنها تهران بود که به عنوان کعبه آمال اهالی هنر نمایش شد و بسیاری از شهرستانی‌های مستعد در زمینه تئاتر ترجیح دادند به جای ماندن و کار کردن در شهرهای خود به تهران بیایند و جذب تئاتر حرفه‌ای شوند. با این حال افراد زیادی را هم سراغ داریم که باوجود همه مشکلات و مهجور بودن تئاتر در شهرستان‌ها، چراغ نمایش در جای جای کشور را روشن نگه داشته‌اند و دست از صحنه نمی‌کشند.

تصویر خودروی حامل پیکر پاک شهید ارمنی/عکس: تسنیم

درباره شناسایی پیکر پاک شهید هراچ هاکوپیان با زاره قاراخانیان که امور شهدا و ایثارگران ارمنی را دنبال می‌کند، گفت‌وگو کرده‌ایم

هرگز از شما جدا نبوده‌ایم

پیکر یکی دیگر از مفقودالاثرهای ارمنی دفاع مقدس پس از ۳۳ سال به آغوش خانواده‌اش بازگشت

محمد جواد قائدی
جام جم اصفهان

چه کسی می‌داند هشت سال پیش، وقتی تفحص‌گران، خاک ارتفاعات باباهادی را این رو و آن رو می‌کردند، چه در دل مادر هراچ هاکوپیان می‌گذشت. آن روز پیکر فرزندش را یافته و البته به عنوان شهید گمنام به زاهدان برده و به خاک سپرده بودند. حالا در خانه‌شان در اصفهان را زده و گفته‌اند پس از هفت سال مشخص شده آن شهید گمنام، پیکر پاک فرزند آنها بوده است. پنجشنبه دهم مهر، پیکر مطهر شهید هراچ هاکوپیان از زاهدان به اصفهان رسید. ۱۱ روز پیش بود که پیکر این شهید جاوید الاثر، ۳۳ سال پس از شهادتش، از طریق آزمایش دی‌ان‌ای شناسایی شده بود. در همین ۱۱ روز نیز چه کسی می‌داند چه در دل مادر گذشته است. شهید هراچ هاکوپیان در عملیات کربلای ۹ حضور داشت و روز ۲۰ فروردین ۶۶ به شهادت رسید. پیکر این شهید در سال ۱۳۹۱ در ارتفاعات باباهادی کاوش شد، اما به دلیل شناسایی نشدن پیکرش در سال ۱۳۹۲ در دانشگاه آزاد زاهدان به عنوان شهید گمنام آرام گرفت. عصر روز سه شنبه، ۸ مهر ماه، مردم زاهدان طی مراسمی ویژه با پیکر این شهید وداع کردند تا به زادگاه خود در اصفهان منتقل شود. صبح جمعه، پیکر شهید با درخواست خانواده، در قبرستان ارامنه تدفین شد. درباره این ماجرا با زاره قاراخانیان، مسؤول امور شهدا و ایثارگران ارامنه اصفهان و جنوب ایران گفت‌وگویی ترتیب داده‌ایم. لابد می‌دانید ارامنه و به‌خصوص ارامنه اصفهان، حضوری چشمگیر و سلحشورانه در سال‌های دفاع از سرزمین‌مان در مقابل رژیم بعث داشتند و از این رو، سر قاراخانیان در همه این سال‌ها هیچ‌وقت خلوت نبوده است.

شهید هاکوپیان، چندمین شهید ارمنی اصفهان در جنگ تحمیلی محسوب می‌شود؟

ارامنه اصفهان در دفاع‌مقدس در مجموع شش شهید تقدیم انقلاب اسلامی کرده‌اند. دونفر از این شش شهید، گمنام بوده که شهید هاکوپیان پنجمین شهید و اولین شهید گمنامی از ارامنه هستند که هویتشان مشخص شد. شهدا ورژ باغومیان، هندریك در هوانسیان، وارتان ابرامیان، رایموند باغرامیان (خاتون‌نژاد)، هراچ هاکوپیان و موگوچ طوماسیان.

در فهرست مفقودالاثرهای جنگ، چهار نام ارمنی از سراسر کشور دیده می‌شود که یکی شهید هاکوپیان بود. حال سه نام دیگر باقی مانده؛ درست است؟ هندریك در هوانسیان که در ارتفاعات باباهادی، اوهان یاریجانیان که در مهران و هراند هاکوپیان میلاگردی که در شهرانی مفقود شده‌اند. از آنجا که شهید هاکوپیان هم در ارتفاعات باباهادی تفحص شده بودند، گمان می‌کنید در بین شهدای گمنام تفحص‌شده در آنجا باز هم شهدای ارمنی باشند؟

تا جایی که اطلاع دارم شهید هندریك در هوانسیان از شهدای اصفهان هستند که هنوز مفقود الاثرند و در همین منطقه باباهادی به شهادت رسیده‌اند؛ بنابراین امیدواریم پیکر این شهید را نیز بتوانیم به آغوش خانواده‌اش و اصفهان بازگردانیم.

شما در لحظه تحویل پیکر به خانواده و تشییع و به خاکسپاری حضور داشتید. خانواده‌شان چه حس و حالی داشتند؟

ما برنامه‌ای همراه دوستان عزیز ارتش جمهوری اسلامی ایران در سه بخش تدارك دیدیم. بخش اول استقبال از پیکر در فرودگاه بود. بخش دوم مراسمی بود که در کلیسای ارامنه اصفهان و با حضور خانواده شهید هاکوپیان و جمعی از مسؤولان در نظر گرفتیم و بخش سوم هم در آرامستان ارامنه بود که بخشی از آن را به انجام مناسك و بخشی دیگر را به تدفین این شهید بزرگوار اختصاص دادیم.

پدر این شهید به علت کهولت سن در فرودگاه نتوانستند حاضر بشوند و برادر شهید هاکوپیان در مراسم حضور یافتند. اما در دو مراسم دیگر پدر، مادر، برادر و خواهر شهید حضور داشتند. در فرودگاه برادر شهید، استقبال گرمی از پیکر شهید کردند و حس خاصی داشتند. حسابی احساساتی شده بودند. ایشان پیکر برادرشان را که دیدند، آرامش خاطر زیادی پیدا کردند.

ارامنه ایران در عرصه‌های مختلف اجتماعی حضور داشته‌اند. حضور آنها در دفاع‌مقدس را چطور ارزیابی می‌کنید؟

جامعه ارامنه با این‌که مسیحی هستند، ولی ملیت ایرانی دارند و خاك این وطن را خاك خودشان می‌دانند. جامعه ارامنه علاوه بر این‌که به جبهه‌های جنگ رفته و در خط‌مقدم حضور پیدا کردند از لحاظ لجستیکی نیز به جبهه‌ها کمك می‌کردند و خودشان را جدا از این جریان نمی‌دانستند. جامعه ارامنه در تمامی مقاطع جنگ حضور داشته‌اند.

ایشان را پیش از شهادت می‌شناختید؟

خیر. سن من به زمان جنگ نمی‌خورد.

درباره ایشان چه شنیده‌اید و چه شناختی دارید؟

در این چند روز که به بهانه تشییع و استقبال از شهید در خدمت خانواده و دوستان شهید بودیم چند نکته را زیاد شنیدیم. یکی طرز برخورد این شهید بود که می‌گفتند خیلی با متانت و وقار با دیگران برخورد می‌کرده است. همچنین نسبت به بزرگ‌تر خود احترام زیادی قائل بوده‌اند و شخصی درستکار و با قلب و نیتی پاك بوده‌اند.

ما نتوانستیم به خانواده شهید دسترسی پیدا کنیم و البته به خاطر این‌که این روزها به خاطر بازگشت جگرگوشه‌شان منقلب هستند، نمی‌خواستیم مزاحمتی ایجاد کنیم. با خانواده که صحبت می‌کنید چه می‌گویند؟

نکته این است که خانواده شهید از بنده خواسته‌اند در مصاحبه‌هایی که به خاطر مسؤولیتم دارم، کمال قدردانی را از مردم سیستان و بلوچستان و به‌خصوص مردم زاهدان داشته باشم. چون در این چند وقت این عزیزان هم میزبان خوبی برای پیکر این شهید بوده‌اند و هم زمانی که می‌خواستند پیکر را به اصفهان انتقال دهند، مراسم وداع با شکوهی را برگزار کردند. ضمن این‌که خانواده شهید کمال تشکر را از ارتش، سپاه، بسیج، بنیاد شهید و امور ایثارگران و تمامی ارکان نظامی که در این مراسم همکاری داشته‌اند، دارند. همچنین خواستند از مردم عزیز اصفهان که مراسمی پرشکوه برای تشییع و تدفین این شهید عزیز برگزار کردند، تشکر کنم.

نگرانیم هنوز

هراچ هاکوپیان به همراه همرزم شهیدش؛ هنریک درهوانسیان، دو سرباز لشکر ۸۱ زرهی باختران (کرمانشاه) بودند که در حین عملیات «کربلای ۹» که هدف آن آزادسازی منطقه ایرانی باباهادی در شمال شرق قصر شیرین بود، به فیض شهادت نائل آمدند. آن‌طور که در تاریخ آمده هراچ ساکن اصفهان، شهرستان جلفا و هنریک ساکن شاهین‌شهر بود.

همرزمان ارمنی هراچ به عنوان شاهدان درگیری برای والدین او نقل کرده‌اند که نخست هنریک بر خاک افتاد سپس دوست صمیمی او هراچ با دیدن این صحنه خود را به خطر انداخت. در واقع هراچ برای این‌که همرزمش را به پشت جبهه برساند، به دل آتش زد و به شهادت رسید. این واقعه در ۱۹ فروردین ۱۳۶۶ روی داد. معاونت ایثارگران لشکر ۸۱ زرهی در نامه‌ای خطاب به بنیاد شهید اصفهان ۱۶ روز بعد با تایید شهادت دو گروهبان هراچ هاکوپیان و هنریک درهوانسیان اعلام کرد: «پیکرهای پاک این شهیدان در منطقه باقی مانده‌اند.»

روزنامه «آلیک» در تاریخ ۱۲ می ۱۹۸۷ نوشت: «بستگان دو سرباز هراچ هاکوپیان و هنریک درهوانسیان در تهران با تماس با دفتر روزنامه اعلام کرده‌اند که والدین آنها در جلفای اصفهان هنوز جست‌وجو و مراجعه به ارگان‌های مربوطه جمهوری اسلامی را ادامه می دهند و با وجود اطلاعیه لشکر ۸۱ زرهی آنها هنوز باور ندارند و نمی‌توانند شهادت آنان را بپذیرند.»

حالا هراچ برگشته اما کماکان از هنریک خبری نیست. باتوجه به یکسان بودن شرایط شهادت این دو شهید، تاکنون تصور بر این بود که این دو شهید مفقودالاثر هرجا باشند بی‌شک در کنار هم خواهندبود. اما حالا با بازگشت هراچ، بازگشت هنریک مثل بغضی در گلوی تاریخ جنگ باقی خواهدماند. البته به جز هنریک، اوهان یاریجانیان که در مهران و هراند هاکوپیان میلاگردی که در شهرانی مفقودالاثر شدند نیز دو شقایق دیگری هستند که چشم نرگس به آنها نگران است هنوز...

کتاب سیاست

انتشار کتاب رهبر انقلاب در عراق

رایزن فرهنگی ایران در عراق، بیانات رهبر انقلاب در روز قدس را در قالب کتاب منتشر و عرضه کرد. خبر را خبرگزاری مهر منتشر کرده و نوشته این بیانات در روز قدس امسال (۱۳۹۹) عنوان شده و حالا در دسترس مخاطبان عراقی قرار گرفته است.

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای در این بیانات غصب کشور فلسطین و تشکیل غده سرطانی صهیونیستی با فجیع‌ترین انواع قتل و جنایت و تداوم ده‌ها ساله این ستم تاریخی را یك رکورد جدید از سَبعیت و شیطان‌صفتی بشر، برشمردند و افزودند: عامل و مجرم اصلی این فاجعه، دولت‌های غربی و سیاست‌های شیطانی آنها بود.

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای در بخش دیگری از این بیانات به یك مساله بسیار مهم اشاره کرده و فرمودند: امروز دنیا یك به یك تعداد قربانیان کرونا را در سراسر جهان می‌شمارد؛ اما هیچ‌کس نمی‌پرسد قاتل و مسؤول صدها هزار شهید، اسیر و مفقود در کشورهایی که آمریکا و اروپا در آن آتش جنگ را روشن کردند و مسؤول این همه جنایت، غصب، تخریب و ظلم در فلسطین کیست؟

در این کتاب به مطالب مهمی مانند؛ «طلوع انقلاب اسلامی در ایران فصل جدیدی در مبارزه برای فلسطین گشود»، «با ظهور جبهه مقاومت کار بر رژیم صهیونیستی سخت‌تر شد»، «جبهه ظلم و کفر و استکبار روز به روز تهی‌تر، مایوس‌تر و کم‌توان‌تر می‌شود»، «مبارزه برای آزادی فلسطین جهاد فی سبیل‌ا... و فریضه و مطلوب اسلامی است»، «هدف این مبارزه، آزادی همه سرزمین فلسطین از بحر تا نهر و بازگشت همه فلسطینیان به سرزمین خویش است»، «محدود نکردن موضوع فلسطین به یك مساله صرفا فلسطینی یا حداکثر عربی»، «شعار دفاع از حقوق کودکان و زنان غربی‌ها، شامل زنان و کودکان مظلوم در یمن و فلسطین نمی‌شود»، «برخی از سیاستمداران کشورهای مسلمان دانسته یا ندانسته در شبکه دسیسه‌های این دشمنان افتاده‌اند»، «تداوم مبارزه و گسترش عرصه جهاد در همه سرزمین‌های فلسطینی» و «یاد سردار بزرگ اسلام و چهره فراموش‌نشدنی مقاومت شهید قاسم سلیمانی و مجاهد بزرگ عراقی شهید ابومهدی المهندس» اشاره شده است.

کتاب ادبیات

فانتزی مصطفوی در کتابسرای تندیس

ادبیات داستانی ژانر در ایران در حال پاگرفتن است. در تازه‌ترین مورد، نشر کتابسرای تندیس، رمان «بازماندگان» نوشته غزال مصطفوی را راهی بازار نشر کرده است. این کتاب در گروه رمان‌های ایرانی، رمان ژانر و ادبیات فانتزی قرار دارد که این ناشر از نویسندگان کشور منتشر می‌کند. مفاهیم آخرالزمانی، نجات زمین و... از جمله موضوعاتی هستند که در این رمان ژانری به کار برده شده‌اند. این کتاب با ۳۵۲ صفحه و قیمت ۶۰ هزار تومان منتشر شده است.